

PRESSMEDDELANDE från EU:s narkotikacentrum i Lissabon

ÅRSRAPPORT 2006: SJUNKANDE PRISER PÅ NARKOTIKA, ÖKANDE BESLAG

Narkotikan i Europa nu billigare än någonsin

(23.11.2006 LISSABON) De senaste fem åren har priset sjunkit på de illegala drogerna på Europas gator, och narkotikan är nu troligen billigare runtom i Europa än någonsin tidigare rapporterar **EU:s narkotikacentrum (ECNN)** i sin **Årsrapport 2006 över situationen på narkotikaområdet i Europa**, som ges ut idag i Bryssel. Tillkännagivandet kommer efter att en femårig trendanalys (1999–2004) av gatupriserna på droger i Europa avslöjat sjunkande genomsnittliga priser i de flesta länder och för de flesta ämnen, i vissa fall med nästan hälften ⁽¹⁾. Undersökningen är den första i sitt slag som genomförts på europeisk nivå.

Priserna i Europa i sin helhet under denna period föll för hasch (19 %), marijuana (12 %), kokain (22 %) och brunt heroin (45 %) liksom för amfetamin (20 %) och ecstasy (47 %). Samtliga priser korrigerades för inflationen för en exaktare bedömning av "verkliga" priser. Även om långtidsdata om narkotikapriserna ännu inte är allmänt tillgängliga tyder befintlig information på att priserna kan ha sjunkit det senaste årtiondet. I vissa länder finns det t.ex. tecken på att ecstasy och kokain är billigare idag än under det sena 1980-talet och tidiga 1990-talet.

Priserna på narkotika kan påverkas av vitt skilda faktorer, såsom fluktuationer i tillgång, renhetsnivå, typ av produkt och inköpt volym. Prisanalyser kompliceras ytterligare av den illegala narkotikamarknadens dolda natur och nationella variationer i uppgiftskvalitet och metoder för uppgiftsinsamling.

ECNN rapporterar att de aktuella uppgifterna inte visar något direkt samband mellan sjunkande narkotikapriser och den fluktuerande eller uppåtgående trenden för narkotikabeslagen under samma femårsperiod. Uppgifterna avslöjar heller inte någon enkel koppling mellan pris och totala nivåer för narkotikaanvändning. Dagens översikt ger dock en god grund för det viktiga framtida arbete som centrumet och EU:s medlemsstater måste utföra för att bättre förstå dynamiken i Europas olagliga narkotikamarknad och bedöma effekterna av åtgärder för att begränsa tillgången och efterfrågan.

Trots en övergripande nedåtgående trend för narkotikapriserna i Europa rapporteras betydande nationella variationer. Medan de flesta länder oftast rapporterade priser för hasch som låg på mellan 5 euro och 10 euro per gram var priserna så låga som 2,3 euro per gram i **Portugal** och över 12 euro per gram i **Norge**. Priserna för kokain varierade också avsevärt: från 41 euro per gram i **Belgien** till över 100 euro per gram i **Cypern**, **Rumänien** och **Norge**. På samma vis var de rapporterade priserna för ecstasy per tablett så låga som 3 euro i **Litauen** och **Polen**, men varierade mellan 15–25 euro i **Grekland** och **Italien**. Priserna för den vanligaste formen av heroin — brunt heroin från **Sydvästasien** — varierade också avsevärt: från 12 euro per gram i **Turkiet** till 141 euro per gram i **Sverige**.

I en kommentar idag sade **ECNN:s ordförande Marcel Reimen**: "Priset är bara en av många faktorer som påverkar människors beslut att ta droger, och för närvarande ser vi inget enkelt samband mellan allmänna konsumtionsnivåer och narkotikapriset på gatan. Men vi har ändå skäl att känna oro för att narkotikan blir allt billigare i reala termer runtom i Europa. Om detta innebär att de som tenderar att ta droger kommer att använda dem mer så kommer den slutliga kostnaden för drogmissbruk i form av hälsovård och skador på våra samhällen troligen att bli avsevärd".

Heroinmissbruk och injektionsmissbruk — nya uppgifter betonar fortsatt hot mot folkhälsan

Dagens rapport betonar att heroinmissbruk och injektionsmissbruk kommer att fortsätta att vara stora folkhälsofrågor i Europa under överskådlig framtid och innebära långsiktiga kostnader för de europeiska hälsovårdssystemen. Nya uppgifter från i år ifrågasätter delvis den relativt positiva bedömningen av dessa beteenden som gjordes år 2005.

Heroin — beslag och produktion ”upp”

Större delen av det heroin som konsumeras i Europa framställs i **Afghanistan**, som förblir världsledande när det gäller spridning av olagligt opium. Under 2005 stod landet för uppskattningsvis 89 % av den globala olagliga opiumproduktionen (4 100 ton), medan den senaste UNODC-analysen gör gällande att de aktuella produktionsökningarna nu innebär att den globala tillgången kan överstiga global efterfrågan (²).

Asien (50 %) och Europa (40 %) står fortfarande för den största beslagtagna volymen av heroin i världen. De totala beslagtagna kvantiteterna i Europa har ökat konstant sedan 1999 och nådde rekordnivåer under 2004, främst beroende på den stora volym av drogen som togs i beslag i **Turkiet**. Under 2004 resulterade uppskattningsvis 46 000 europeiska beslag i konfiskation av 19 ton heroin — en ökning med mer än 10 % jämfört med den beslagtagna volymen under 2003 (³).

I en kommentar till ovanstående säger **ECNN:s direktör Wolfgang Götz**: ”Afghanistan intar en central roll inom den globala heroinproduktionen, och utvecklingen i landet kan påverka den typ av drogproblem vi kommer att stå inför i Europa i framtiden. Heroin är inte längre en inledning, och totalt sett ser vi en åldrande population av problemmissbrukare som söker behandling och vård. Men drogproblemens epidemiska art har lärt oss att vi kan komma att se en ny generation unga människor utsättas för heroinmissbruk, och vi kan därför inte ignorera de faror som ett växande heroinöverskott har på den globala olagliga marknaden”.

Injektionsmissbruk — fortsatt smittöverföring av infektionssjukdomar

Prevalensen av hiv-infektion fortsätter att vara låg bland injektionsmissbrukare i de flesta av **EU:s medlemsstater, anslutande länder och kandidatländer**. Cirka 1 % eller mindre av injektionsmissbrukarna i **Tjeckien, Grekland, Ungern, Malta, Slovenien, Slovakien, Norge, Bulgarien, Rumänien och Turkiet** uppskattas vara infekterade, och hiv-prevalensen i de flesta europeiska länder ligger enligt studier fortfarande under 5 %.

Trots detta fortsätter nya hiv-infektioner att rapporteras bland injektionsmissbrukare, och det finns farhågor för att de kan öka i vissa områden och befolkningsgrupper. I länder med historiskt hög prevalens av hiv bland injektionsmissbrukare (cirka 10 % eller mer) — t.ex. **Spanien, Frankrike, Italien, Polen och Portugal** — finns det tecken på fortsatt smittöverföring i vissa regioner eller undergrupper av injektionsmissbrukare. Och i de **baltiska länderna** tyder nya uppgifter på att situationen ännu inte är under kontroll i vissa regioner, trots att den senaste tidens storskaliga hiv-epidemier verkar ha nått en topp under 2001. Under tiden har små men oroande ökningarna av förekomsten rapporterats i ett antal länder med låg prevalens — **Luxemburg, Österrike och Storbritannien**.

Farhågorna om narkotikarelaterade infektionssjukdomar är inte bara begränsade till hiv. Prevalensen av HCV-infektion bland injektionsmissbrukare är hög i Europa, trots att avsevärd variation ses mellan de olika testade grupperna. En hög prevalens på över 60 % har rapporterats i vissa prov från injektionsmissbrukare som nyligen testats i **Belgien, Danmark, Tyskland, Grekland, Spanien, Irland, Italien, Polen, Portugal, Storbritannien, Norge och Rumänien** — även om nivåerna bland injektionsmissbrukare i allmänhet troligen är lägre i dessa länder.

Prevalensen av HCV hos nya injektionsmissbrukare (som injicerat i mindre än två år) tjänar som en indirekt indikator på incidensen av HCV (den takt som människor smittas på) i denna grupp. Trots begränsade uppgifter har höga prevalenstal på över 40 % rapporterats i aktuella prov i **Grekland, Polen, Storbritannien** och

Turkiet, vilket tyder på att många nya injektionsmissbrukare fortfarande blir snabbt smittade med viruset i dessa länder.

HIV — förebyggande åtgärder blir allt mer det normala

Den ökade tillgången till substitutionsbehandling i Europa från och med mitten av 1990-talet verkar ha spelat en viktig roll för att minska den epidemiska spridningen av hiv bland injektionsmissbrukare och problemen till följd av heroinanvändning. **ECNN** uppskattar att det totala antalet klienter i substitutionsbehandling varje år i Europa har passerat halvmiljonstrecket och att mellan en fjärdedel och hälften av alla med opiatproblem nu kan få denna typ av behandling.

Men behandling är bara ett av flera inslag i förebyggandet av hiv, och runt om i Europa råder det "allt större samsyn om att ett samlat tillvägagångssätt för tillhandahållande av vård har störst chans att bli framgångsrik". Andra inslag är olika åtgärder för information, utbildning och kommunikation, rådgivning och testning och det en gång kontroversiella systemet för nål- och sprututbyte. Även om typen och omfattningen av det senare fortsätter att variera mellan olika länder har dessa tjänster nu blivit det normala i större delen av Europa.

Narkotikarelaterade dödsfall — "nedåtgående trend kan vara på väg att vända"

I sina två senaste årsrapporter har **ECNN** registrerat en fortlöpande nedgång av akuta narkotikarelaterade dödsfall: från 2000–2001 (6 %), 2001–2002 (13 %) och 2002–2003 (7 %), möjligen till följd av ökad tillgång till behandling och skadebegränsande åtgärder och minskande prevalens av problematiskt narkotikamissbruk. Nedgången av dessa dödsfall följde på en 14 % ökning under perioden 1995–2000.

I dagens rapport varnar dock centrumet för "oroande indikatorer" på att denna nedåtgående trend för antalet narkotikarelaterade dödsfall sedan 2000 kan vara på väg att vända⁽⁴⁾. Enligt tillgängliga uppgifter för 2003–2004 ökade antalet rapporterade dödsfall med 3 %. "Det är för tidigt att avgöra om dessa små förändringar visar på en långsiktig omsvängning" säger centrumet, men det är oroväckande att 13 av 19 rapporterande länder registrerade någon grad av ökning.

I genomsnitt rapporterades mellan 7 000 och 8 000 narkotikarelaterade dödsfall per år i Europa. Enligt de senaste uppgifterna stod de för 3 % av alla dödsfall bland vuxna under 40 år, även om denna siffra överstiger 7 % i **Danmark, Grekland, Luxemburg, Malta, Österrike, Storbritannien** och **Norge**. Dessa (minimi-)beräkningar är direkt kopplade till narkotikaanvändning, främst opioidanvändning, men inkluderar inte dödsfall i samband med olyckor, våld eller kroniska sjukdomar.

Trots offentliga farhågor om narkotikarelaterade dödsfall bland mycket unga personer är i själva verket det typiska offret för en överdos i Europa nu en man i 35-årsåldern. Och för män under 45, i synnerhet män i tätorter, är narkotikarelaterade dödsfall en av de främsta dödsorsakerna. Samtidigt som åldern ökar på offren för en överdos runt om i Europa var en hög andel i vissa av de **nya medlemsstaterna** och **anslutande länderna** — **Cypern, Estland, Lettland, Slovakien, Bulgarien** och **Rumänien** — under 25 år, vilket troligen är ett tecken på yngre heroinanvändare i dessa länder.

Nytt i årets rapport är uppgifter från flera länder om förekomst av metadon i en stor andel narkotikarelaterade dödsfall (även om den roll den spelade i dessa dödsfall inte alltid är tydlig). Metadon och buprenorfin är de mest använda medlen i substitutionsbehandling, men som med andra receptbelagda läkemedel kan missbruk vara farligt. I t.ex. **Danmark** rapporterades metadon som förgiftningsorsak i 95 av 214 narkotikarelaterade dödsfall och i **Storbritannien** nämndes medlet i 216 fall av överdoser. I **Tyskland** angavs "substitutionsämnen" som orsak till 345 överdoser. **Spanien** rapporterade att metadon var enda medlet i bara 2 % av överdoserna men att medlet ofta förekom tillsammans med andra droger — i 42 % av dödsfallen till följd av opioider och i 20 % av dödsfallen till följd av kokain. **ECNN** framhåller vikten av att övervaka dödsfall som rör missbruk av substitutionsmedel och de förhållanden som omger dem.

Kokain — fortsatt uppåtgående trend, men tecken på viss stabilisering

De senaste uppgifterna om kokainanvändning runtom i Europa avslöjar omfattande variationer, där en del länder har liten erfarenhet av drogen och andra har höga prevalensnivåer. Men i de svårast drabbade länderna finns nu tecken på stabilisering inom en totalt sett uppåtgående trend (5).

Kokain — global produktion ”upp”, diversifierande importvägar

UNODC uppskattar att den globala kokainproduktionen år 2004 har ökat till cirka 687 ton, varav **Colombia** stod för 56 %, **Peru** för 28 % och **Bolivia** för 16 % som de främsta ursprungsländerna. Merparten av det kokain som beslagtogs i Europa kommer från **Sydamerika** eller via länder i **Centralamerika** eller **Västindien**, även om **afrikanska länder** används allt mer som alternativa transitvägar.

Enligt preliminära uppgifter från 2004 beslagtogs cirka 74 ton kokain i Europa, främst i den västra delen. **Iberiska halvön** förblir en viktig inkörsport för kokain, och över hälften av det kokain som konfiskeras i Europa beslagtogs antingen i **Spanien** eller **Portugal**. Under 2004 stod **Spanien** för omkring hälften av det totala antalet beslag och även de absolut största mängderna av den beslagtagna drogen (33 135 kg). Under tiden mer än fördubblades kvantiteten av den beslagtagna drogen i **Portugal** mellan 2003 och 2004 (från 3 017 kg till 7 423 kg). Mellan 2003 och 2004 ökade det uppskattade antalet beslag med 36 % i Europa till 60 890. Däremot sjönk den beslagtagna volymen av drogen med 20 %, möjligen till följd av den unika mängd som beslagtagits under 2003. Trots detta är den totala långsiktiga trenden troligen fortfarande uppåtgående.

Kokain — historiskt hög användning, men stor variation runtom i Europa

ECNN uppskattar att omkring 10 miljoner européer (över 3 % av de vuxna mellan 15–64 år) någon gång använt kokain och att omkring 3,5 miljoner sannolikt använt det under det senaste året (1 %). Denna siffra är historiskt hög med europeiska mått men fortfarande betydligt lägre än USA:s beräknade 14 % av befolkningen som någon gång testat drogen. Cirka 1,5 miljoner européer (0,5 % av de vuxna) rapporterar att de använt kokain den senaste månaden. Användningen koncentreras till unga vuxna (15–34 år), i synnerhet unga män som bor i tätortsområden.

I absoluta tal ligger kokain nu på andra plats som Europas mest använda olagliga drog efter cannabis, något före amfetamin och ecstasy. Enligt de flesta nationella undersökningar har mellan 1 % och 10 % av de unga européerna (15–34 år) någon gång testat drogen och mellan 0,2 % och 4,8 % använt den de senaste 12 månaderna. De högre användningsgraderna påträffas bland unga vuxna i **Danmark, Irland, Italien** och **Nederländerna** — där fjolårets användningsgrad låg på cirka 2 % — och i **Spanien** och **Storbritannien**, som skiljer ut sig med uppskattningar på över 4 %. För dessa två länder kom stora ökningar av missbruket från mitten till slutet av 1990-talet att följas av en mer stabil situation omkring år 2001. Måttliga ökningar av fjolårets kokainanvändning bland unga vuxna registrerades i **Danmark, Tyskland, Italien** och **Ungern**, även om denna trend måste tolkas med försiktighet eftersom nya undersökningar väntas bekräfta den nuvarande situationen.

Kokainrelaterade problem blir allt synligare

Det skulle vara fel att sluta sig till att en stabilisering av den uppåtgående trenden för kokainanvändning kommer att leda till en stabilisering av de kokainrelaterade problemen. Vanligtvis finns det ett tidsintervall mellan den första användningen av en drog och uppkomsten av regelbundna konsumtionsmönster och -problem. I **Spanien** och **Nederländerna**, där kokainanvändning är relativt väletablerad, är minst var fjärde efterfrågan på behandling mot missbruk nu kokainrelaterad. Och **Danmark, Tyskland, Frankrike, Irland, Italien, Cypern, Malta, Storbritannien** och **Turkiet** rapporterar samtliga att mellan 5 % och 10 % av efterfrågningarna på behandling är kokainrelaterade. Nya efterfrågningar på behandling för kokainmissbruk i stort sett fördubblades i Europa mellan 1999 och 2004, och just nu är cirka 12 % av alla nya efterfrågningar på behandling relaterade till drogen. Men hittills finns det lite samsyn om vad som utgör en lämplig behandling för kokain- och crack-kokain-problem.

Informationen om kokainrelaterade dödsfall är dålig i Europa, men inför årets rapport bestämdes över 400 kokainrelaterade dödsfall, där kokain i de flesta fall visade sig spela en avgörande roll. I **Tyskland, Frankrike, Spanien, Nederländerna** och **Storbritannien** knöts kokain till mellan 10 % och 20 % av alla narkotikarelaterade dödsfall, även om nio andra länder rapporterade så gott som inga kokainrelaterade dödsfall. **ECNN** uttrycker oro över underrapporteringen av många kokainrelaterade dödsfall liksom drogens potential att förvärra kardiovaskulära problem.

Anmärkningar:

⁽¹⁾ Se kommentar, "Narkotikamissbruk i Europa billigare än någonsin tidigare".

⁽²⁾ *Afghanistan Opium Survey 2006*, UNODC — <http://www.unodc.org/pdf/execsummaryafg.pdf>

⁽³⁾ Baserat på preliminära siffror, med uppskattningar gjorda för vissa sent rapporterade länder.

⁽⁴⁾ Se kapitel 7, figur 13.

⁽⁵⁾ Se kapitel 5, figurer 6 och 7.

Detta pressmeddelande kompletteras av ett "meddelande från ECNN:s direktör" och sammanfattningen "Narkotika i Europa — fakta och siffror". Dessa och andra pressmeddelanden om 2006 års *årsrapport* finns tillgängliga på 23 språk och kan hämtas på adressen: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=875>.

Vad gäller *rapporten*, se <http://annualreport.emcdda.europa.eu>

(Uppgifter som anges i rapporten avser 2004 eller det senaste år för vilket uppgifter finns tillgängliga).